

**В.І. Литвиненко
С.А. Подоляка
П.М. Лісовський**

МІЖВІДОМЧЕ ПАРТНЕРСТВО: ІНТЕРПОЛ ТА ОХОРОНА КОРДОНУ

Навчальний посібник

Київ
Видавництво Ліра-К
2021

УДК 351.74:061.1(100)](075.8)

Л64

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої Ради
Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол №3 від 27 березня 2019 р.)*

Рецензенти:

Цимбалюк В.С. – доктор юридичних наук, професор;

Гриценко В.Г. – доктор юридичних наук, професор;

Рябека О.Г. – доктор філософських наук, професор.

Литвиненко В.І., Подоляка С.А., Лісовський П.М.

Л64 Міжвідомче партнерство: інтерпол та охорона кордону :
навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 102 с.
ISBN 978-617-520-137-4

У навчальному посібнику на міждисциплінарному рівні озвучена аналітична оцінка міжвідомчого партнерства з огляду Інтерполу та охорони кордону. При цьому розглянуто нейроенергетичний вибір раціонального алгоритму у різномовній текстовій інформації міжвідомчого партнерства. За іноваційних умов нанотехнологій висвітлено парадигму міжвідомчого партнерства в сучасному квантовому світі. Розкрито Інтерпол як міжвідомчу правову систему світу в боротьбі з транснаціоналізацією корупції. Окреме місце посідає приватний детектив як громадянський (цивільний, громадський) захист у міжвідомчому партнерстві, в якому контррозвідувальний режим відіграє важливе значення. Передбачено, що кіберохорона кордону в сучасному процесі світової міграції викликає правовий інтерес як транскордонний рух. Прогнозовано антикорупційну освіту та науку як кодифікованопізнавальну систему знань у міжвідомчому партнерстві.

Розраховано на студентів і курсантів вищих навчальних заходів та співробітників спецслужб.

УДК 351.74:061.1(100)](075.8)

ISBN 978-617-520-137-4

© Литвиненко В.І., Подоляка С.А.,

Лісовський П.М., 2021

© Видавництво Ліра-К, 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
------------------------	---

РОЗДІЛ 1. СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ МІЖВІДОМЧОГО ПАРТНЕРСТВА СВІТУ

1.1. Стан цивільного контролю над державними відомчими структурами України	7
1.2. Адміністративно-правовий захист критичної інформаційної інфраструктури в сучасному кіберпросторі	10
1.3. Оцінка світової безпекової ситуації в міжвідомчих структурах	16
<i>Контрольні запитання</i>	17
<i>Теми рефератів</i>	17

РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МІЖВІДОМЧОГО ПАРТНЕРСТВА

2.1. Нейроенергетичний вибір раціонального алгоритму у різномовній текстовій інформації міжвідомчого партнерства.....	18
2.2. Ентропійні процеси квантової філософії в міжвідомчому партнерстві	19
2.3. Комунікативні підходи Великої Британії у міжвідомчому партнерстві	24
<i>Контрольні запитання</i>	34
<i>Теми рефератів</i>	34

РОЗДІЛ 3. ІНТЕРПОЛ ЯК МІЖВІДОМЧА ПРАВОВА СИСТЕМА СВІТУ

3.1. Актуальні питання Інтерполу в боротьбі з транснаціоналізацією корупції	35
3.2. Контррозвідувальний режим у системі міжвідомчого партнерства.....	39

3.3. Конфіденційне співробітництво у міжвідомчих організаціях: засоби дуплексної комунікації.....	41
3.4. Транспортна логістика паливно-енергетичної системи як критична інфраструктура в міжвідомчому партнерстві	43
<i>Контрольні запитання</i>	45
<i>Теми рефератів</i>	45

РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА КОРДОНУ В МІЖВІДОМЧОМУ ПАРТНЕРСТВІ

4.1. Кадровий потенціал в охороні кордону: квантова логістика.....	46
4.2. Перспективи розвитку Державної прикордонної служби України: транскордонний рух.....	64
<i>Контрольні запитання</i>	69
<i>Теми рефератів</i>	69

РОЗДІЛ 5. АНТИКОРУПЦІЙНА ОСВІТА В МІЖВІДОМЧОМУ ПАРТНЕРСТВІ

5.1. Антикорупційна освіта у квантовій інфраструктурі відомств світу	70
5.2. Наука як кодифіковано-пізнавальна система у міжвідомчому партнерстві	72
5.3. Смісложиттєві настанови квантової безпеки у сучасному світовому просторі	80
5.4. Міжвідомчий ринок криптовалют в антикорупційній освіті.....	93
<i>Контрольні запитання</i>	95
<i>Теми рефератів</i>	95

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	96
---	----

ПЕРЕДМОВА

На сучасному етапі інформаційного розвитку часова потреба та правові інтереси міжвідомчого партнерства має надто актуальне значення, оскільки партнерство – це не лише діалог між окремими особами відповідних відомств (організаціях, структурах), а й формування кодифіковано-пізнавальної системи знань.

З цією метою автори використовують нейроенергетичний вибір раціонального алгоритму у різномовній текстовій інформації міжвідомчого партнерства, в якому сучасні цифрові комунікації відіграють визначальну роль для держави та громадськості світу. Адже на основі нейроенергетичних (квантових) даних людини, що містять у собі: соціоантропогенні складові; соціовібраційні та акустичні, квантово субстанційні тощо, можна досліджувати та розробляти нове програмне забезпечення у сфері нано- та ноотехнологій, оскільки саме людський розум здатний автономно управляти світом.

У свою чергу, сучасний цифровий комунікативний процес є способом взаємодії у передаванні інформації від людини до людини за допомогою вербальної та невербальної форм мовлення та інших знакових криптосистем, а саме: відповідних нейроенергетичних ключів, блоків, кодів, символів, вібраційних звуків, квантових приладів тощо. Головне при цьому в конфіденційному співробітництві – це наявність феноменальної пам'яті в людському мозку. Варто зазначити, що сучасне нове покоління, розвинуте в епоху квантового прогресу, потребує нових креативних ідей у розбудові правової держави. При цьому, необхідно підкреслити, що СБУ в системі Інтерполу має широкий мандат, який містить виявлення, припинення й розкриття злочинної діяльності.

Як відомо, корупційні схеми активно використовуються іноземними спецслужбами для прихованого проникнення в органи влади та державного управління в Україні. Тому Інтерпол як

міжвідомча правова система відслідковує межі національної території, сьогодні є глобальним явищем, захищаючи основи національної безпеки від кримінальних діянь.

Крім того, сучасні виклики у сфері охорони кордону обумовлюють необхідність переосмислення теоретичних і практичних засад підготовки фахівців з охорони кордону в Україні відповідно до вимог часу і слугують ціннісно-смысловим орієнтиром для стейкхолдерів щодо спрямування процесу підготовки персоналу вітчизняного прикордонного відомства.

При цьому автори акцентують увагу на транскордонний рух осіб, що можна визначити як особливий режим здійснення міжнародних взаємних поїздок громадян, що постійно проживають на прикордонних територіях двох сусідніх держав. Все це викликає актуальний правовий інтерес щодо як окремих осіб, що перетинають той чи інший кордон, так і держав у цілому. У цьому змісті окреме місце посідає приватний детектив як громадянський (цивільний, громадський) захист у міжвідомчому партнерстві, в якому контррозвідувальний режим відіграє важливу роль. Передбачено, що кіберохорона кордону в сучасному процесі світової міграції є гострою вимогою часу як транскордонний рух.

Прогнозовано антикорупційну освіту та науку як кодифіковано-пізнавальну систему знань у міжвідомчому партнерстві. При цьому розкрито смисложиттєві настанови квантової безпеки у сучасному освітньому просторі.

Від авторів

РОЗДІЛ 1.

СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ МІЖВІДОМЧОГО ПАРТНЕРСТВА СВІТУ

1.1. Стан цивільного контролю над державними відомчими структурами України

Сьогодні в Україні триває процес налагодження демократичного цивільного контролю над відомчими державними структурами. За цих обставин можна озвучити наступне: створення державних і громадських інституцій, які виконують функції контролю, моніторингу забезпечення нормативно-правового регулювання відомчих структур; втілення в життя принципу деполітизації відомчих структур; розмежування повноважень між Міністерством оборони України та Генеральним штабом Збройних Сил України; зростання прозорості засобів масової інформації тощо.

З цією метою громадяни України беруть участь у здійсненні громадського контролю над, зокрема силовими підрозділами України. Це здійснюється через дорадчі громадські організації, а також через депутатів представницьких органів влади, так і особисто шляхом звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та його представника у справах захисту прав громадян (держпрацівників, військослужбовців тощо) або в інший державний орган в порядку, визначеному Конституцією України та Законом України «Про звернення громадян». Адже громадським організаціям, зареєстрованим в установленому порядку, гарантується відповідно до Конституції України, цього Закону та статутними положеннями здатність:

– запитувати та одержувати в установленому порядку від органів державної влади інформацію, що не містить державної таємниці, з питань діяльності сектору безпеки та оборони України;

– проводити наукові дослідження та видання необхідної літератури з проблематики критичної інфраструктури міжвідомчого характеру та їх публічно або обмежено обговорювати (в разі обмеженого характеру публічності); для цього створювати громадські фонди, центри, колективи експертів тощо;

– здійснювати громадську незалежну експертизу проектів нормативних документів, при цьому надавати свої висновки і пропозиції відповідним державним відомствам для подальшого врахування у ході їх реформування;

– брати участь в громадських дискусіях та парламентських слуханнях з питань реформування міжвідомчих структурних підрозділів;

– знайомитися з умовами соціального захисту, життя і побуту співробітників спецслужб;

– через суб'єктів законодавчої ініціативи виступати із законодавчими ініціативами в сфері критичної інфраструктури.

Значну увагу питанням цивільного контролю приділено у Стратегічному оборонному бюлетені за результатами другого оборонного огляду. Згідно з цим документом виконання завдань, необхідних для модернізації критичної інфраструктури міжвідомчого характеру, «здійснюватиметься за умов: збалансування та оптимізації видатків державного бюджету на потреби оборони; безумовного гарантування державою виділення визначених ресурсів; підвищення дієвості демократичного цивільного контролю за діяльністю складових сектору безпеки та оборони України, вдосконалення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту за використанням бюджетних коштів і державного майна, а також системного здійснення заходів щодо запобігання корупції» [16, с. 61].

На наш погляд, варто зазначити, що цивільний контроль над державною міжвідомчою структурою є сукупність управлінських, контрольних, наглядових та інших заходів, які здійснюються державними органами законодавчої, виконавчої та судової влади, а також громадськими інститутами суспільства в інтересах встановлення і підтримання гармонійних спеціально-правових

відносин в інтересах державотворення. З огляду на це необхідно виокремити такі важливі критерії ефективності цивільного контролю: це ступінь охоплення законодавчо-нормативною базою держави правових питань побудови і функціонування міжвідомчих служб (підрозділів, організацій, структур). Для цього має бути створена правова держава, в якій об'єктивною передумовою є ефективність цивільного контролю.

Реформування сектору Оборони України до стандартів НАТО

Фундаментальними національними інтересами України, відповідно до Статті 3 Закону України «Про національну безпеку України» є державний суверенітет та територіальна цілісність. У цьому сенсі державні відомства НАТО, у першу чергу США, представляють в собі науково-обґрунтовану та практично апробовану модель, що постійно вдосконалюється і розвивається відповідно до нових викликів та загроз. Саме побудова і функціонування цієї моделі ґрунтується на здобутках сучасної інноваційної науки та практики. Елементи методології будівництва структури збройних сил, планування, підготовки та управління військами у ході військових операцій прийнято називати оперативними стандартами НАТО.

При цьому система способів документообігу в штабах, понятійний апарат, символіка, форми та зразки документації відносяться до адміністративних стандартів. Адже матеріально-технічні стандарти передбачають, перш за все, створення єдиної структури логістичного забезпечення військ та операцій, приведення технічних характеристик, боєприпасів тощо до єдиних зразків, що забезпечують єдину систему постачання та ремонту. Цей процес є постійним та залежить від фінансово-економічних можливостей держави щодо закупівлі новітніх зразків озброєння.

Таким чином, імплементація визначених стандартів армій держав-членів НАТО містить у собі не лише відмову від діючих у Збройних Силах України стандартів, а передбачає певну зміну моделі Збройних Сил та освоєння новітніх форм та методів

будівництва, планування застосування, креативності в управлінні військами (силами) у мирний та воєнний час.

1.2. Адміністративно-правовий захист критичної інформаційної інфраструктури в сучасному кіберпросторі

У сучасних євроінтеграційних та глобалізаційних перетворень, які відбуваються в Україні, перед спецслужбами держав світу постає ряд важливих завдань. Серед них актуального значення набувають забезпечення реалізації людиною та громадянином своїх невід'ємних прав і свобод. За цих обставин дедалі ширше використовується генеративно-цілісний підхід щодо забезпечення безпеки систем, об'єктів і ресурсів. Саме вони є критично необхідними для життєдіяльності тієї чи іншої держави або об'єднання держав від злочинних посягань та будь-яких загроз. Хоча термін «критична інфраструктура» ще не отримав свого законодавчого визначення в лексико-семантичному навантаженні правового поля. Проте де-фактор вже використовується в таких основоположних документах, як Закон України «Про національну безпеку України». Адже у законодавстві ЄС та США цим поняттям позначають «системи та ресурси, фізичні чи віртуальні, настільки життєво важливі, що недієздатність або знищення таких систем або ресурсів підриває національну безпеку, національну економіку, здоров'я або безпеку населення, або має своїм результатом будь-яку комбінацію з переліченого» [48, с. 281].

Станом на листопад 2018 року залишається не визначеним на загальнодержавному рівні орган, який буде здійснювати формування державної політики захисту об'єктів критичної інфраструктури, а також відповідний орган (діяльність, формування) покладена реалізація завдань захисту об'єктів критичної інфраструктури від різного роду загроз.

Означена проблематика є малодосліджувальною, оскільки ще не отримала свого повного визначення на загальнодержавному рівні. До цієї теми торкаються такі сучасні вітчизняні вчені як: М.Н. Курко, О.Г. Комісаров, А.М. Подоляка, С.В. Бемай тощо.

Згідно з чинною редакцією Законів України «Про національну безпеку України», «Про боротьбу з тероризмом», а також здійснювати захист об'єктів критичної інфраструктури від таких видів посягань як терористичні акти, диверсії, інші злочини.

При цьому, реалізація переважної більшості завдань захисту об'єктів критичної інфраструктури скеровується завданнями щодо боротьби з тероризмом та відбувається на рівнях : 1) Міжвідомчої координаційної комісії Антитерористичного центру при СБУ; 2) надання суб'єктом боротьби з тероризмом, який не входить до структури СБУ, Антитерористичному центру при СБУ необхідних сил і засобів. Починаючи з 2016 року в Україні функціонує Єдина державна система запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків, яка складається з ефективно діючих констант у територіальній та функціональній підсистем.

В мирний час контрдиверсійна діяльність є окремим видом державної діяльності щодо захисту об'єктів критичної інфраструктури. У свою чергу, окремі повноваження в системі контрдиверсійної діяльності не покладено на жоден правоохоронний орган чи військове формування. Це витікає із текстів Законів України «Про національну безпеку України», «Про Національну гвардію України», «Про національну поліцію», «Про Збройні сили України», «Про Службу безпеки України», «Про розвідувальні органи України», а також із Положення про Єдину державну систему запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків у термінах «диверсія», «контрдиверсійна діяльність» та похідні від них не використовуються.

Термін «диверсія» широко застосовується у Законі України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» щодо регулювання фізичного захисту. Відповідно до Закону України «Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів,

радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання» для досягнення цілей фізичного захисту від будь-якого неправомірного вилучення радіоактивних матеріалів.

Саме з цією метою до суб'єктів Державної системи фізичного захисту з 2014 року належить Національна гвардія України, яка, як і сили допомоги ззовні, згідно із законодавством мають здійснювати лише оборону від нападу ззовні та звільнення таких об'єктів від нападників.

Комп'ютерні кібератаки в інформаційному капіталі

З початком кібернетичної війни, в першу чергу, будуть здійснені кібератаки на комп'ютерні системи і сервери державного управління, установ, фінансових і ділових центрів. Ці атаки будуть підкріплені активацією комп'ютерних вірусів, закладених у математично обчислювальних програмах ще у мирний час. Також «передбачається використовувати спеціальні пристрої, які при вибухові створюють потужний електромагнітний імпульс, або біологічні засоби, здатні знищувати електронні схеми й ізолюючі матеріали в комп'ютерах» [47].

Адже, зокрема, інформаційна зброя може бути використана для ініціювання потужних техногенних катастроф внаслідок порушення штатного керування об'єктами із значною кількістю небезпечних психотропних речовин, що володіють високими концентраціями енергії. Оскільки інформаційна (зокрема психотронна, психотропна тощо) зброя певною мірою може порівнюватися зі зброєю масового ураження. Водночас інформація, що передається каналами масової комунікації, може здійснювати соціогенний вплив як на життя суспільства в цілому, так і на соціально-психологічний та моральний стан кожної особи цього суспільства.

Квантова комп'ютеризація як сучасний засіб програмно-математичного впливу

У цьому сенсі до сучасних технологій, що впливають на технічні засоби критичної інфраструктури, варто зазначити такі:

– комп'ютерні віруси, що вирізняються імовірною здатністю проникнення в різнобічні канали програмного забезпечення. Це

призводить до закріплення (зрощення), розмноження та виведення з їх ладу;

– логічно обумовлена локація в соціально активних точках, що заздалегідь впроваджена в стратегічні центри критичної інфраструктури, а саме: цивільні та військові;

– нейробіолінгвістичні засоби, створені на основі генонанотехнологій, що виводять з ладу оперативну пам'ять відповідного технічного забезпечення.

Впровадження таких засобів здійснюється під час поставок на експорт відповідних комп'ютерних систем, в яких маскують під звичайні пристрої мікроелектроніки спеціальні апаратні закладки. Ці апаратні закладки застосовують для збору, обробки та передачі конфіденційної інформації. «Основні результати застосування такої інформаційної зброї: дезорганізація функціонування автоматизованих систем і зниження доступності інформації, пошук «слабких» місць у системі захисту інформації автоматизованих систем різного призначення» [23, с. 188].

До засобів несанкціонованого доступу відносять комп'ютерні програми з потенційно небезпечними наслідками, що виконують функції руйнування коду програм у базовій феноменальній пам'яті. Тому, одним із важливих методів та прийомів проведення інформаційного протиборства від загрозливого впливу є радіоелектронна боротьба. Це синергетично комплексна дія, що ентропійно обумовлена засобами радіоелектронного придушення та функціонального ураження технічних складових систем розвідки та каналів передачі інформації супротивника.

Правова система провідних країн світу щодо захисту критичної інфраструктури

На сучасному етапі розвитку міжнародних безпекових організацій саме нормативні акти встановлюють підстави й умови застосування сили щодо захисту критичної інфраструктури від будь-яких загроз. При цьому застосуванню підлягають норми та принципи відповідних галузей права. До тематичної інкорпорації застосованих галузей права (зокрема антикорупційного права)

призводить необхідність дотримання екологічних норм, одночасне ведення операцій в повітрі, на морі й суходолі. Ведення об'єднаних операцій, укладення господарських конфліктів з іноземними підприємцями.

Результатом цього є поява у правових системах країн світу феномену операційного права (або права операцій, Operational Law) – сукупності правових норм, що регулюють здійснення всього спектру операцій. Саме операційне право є сукупною матрицею міжнародного права прав людини, права міжнародної безпеки, морського, повітряного, інформаційного, господарського / договірної, трудового, екологічного, міжнародного приватного права тощо. Адже «успішність такої систематизації підтверджується виданням у Збройних Силах США Довідника з операційного права, який щорічно з 2001 року публікується відділом міжнародного та операційного права Центру (Школи) вивчення права Воєнно-юридичної служби Збройних Сил (Шарлотсвіль, штат Вірджинія) [6].

Таким чином, правове забезпечення у системі превентивних заходів щодо захисту стратегічно обумовленої критичної інфраструктури є дотриманням норм і принципів реагування силових структур міжвідомчого характеру, так і громадськості. Саме такий злагоджений міжвідомчий процес з одночасним застосуванням різних галузей права дозволяє превентивну можливість оперативно реагувати на будь-які загрози як національному, так і світовому процесі.

Шляхи розвитку оборонно-промислового комплексу України

Оскільки сьогодні Україна перебуває у стані гібридної війни, то на державному рівні вдалося синхронізувати заходи з розвитку озброєння і військової техніки, із заходами реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу. Ці заходи цілеспрямовані на: реструктуризацію, реорганізацію і корпоратизацію підприємств оборонно-промислового комплексу та удосконалення системи управління таким комплексом; впровадження механізму

стратегічного менеджменту ОПК; забезпечення фінансового контролю підприємств; інтеграція науки та виробництва; вдосконалення системи стандартизації, уніфікації та управління якістю.

Отже, вперше за останні роки на базовій основі єдиного комплексного підходу було сформовано програму розвитку української оборонної промисловості. Саме така програма поєднала у собі як інституційні та законодавчі перетворення. Так і заходи з модернізації виробничих можливостей підприємств оборонної промисловості. Проте, варто озвучити ризики, пов'язані з недосконалістю нормативно-правової бази функціонування приватних компаній оборонної промисловості; корупційні ризики у сфері виконання оборонної промисловості тощо. Тому, на наш погляд, необхідно завершити роботу над Законом України: «Про режим інвестування в оборонно-промислову сферу України». Крім того, необхідно внести зміни до законів України «Про інноваційну діяльність» та «Про інтелектуальну власність» щодо врахування специфіки оборонної продукції.

Сучасні виклики і загрози кіберобумовленій критичній інфраструктурі як стратегічному об'єкту держави демонструють нагальну потребу гарантування та ефективно діючого удосконалення як законодавчих, так інституційних та інших інструментів реалізації державної інформаційної політики. При цьому зазначається, що критична інфраструктура України в своїй фундаментальній основі має сектор безпеки і оборони, що складається з чотирьох взаємообумовлених складових: сили безпеки; сили оборони; оборонно-промисловий комплекс; громадянин та громадські об'єднання. Для цього має бути підкреслено, що в існуючому інституційному механізмі забезпеченні критичної інформаційної інфраструктури України особливу роль і завдання, покладені на Службу безпеки України. Це, у першу чергу, стосується контролю розвідувального захисту державного суверенітету, конституційного ладу і територіальної цілісності, оборонного і науково-технічного потенціалу. Крім того, на належному рівні має бути налагоджена національна система конфіденційного зв'язку,

формування та реалізація державної політики у сферах кіберзахисту, а саме: криптографічного та технічного захисту інформації, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку тощо.

1.3. Оцінка світової безпекової ситуації в міжвідомчих структурах

Сукупність ризиків для міжнародної безпекової ситуації був розширений у сучасну епоху глобалізаційних змін. Загрози та виклики набули «гібридного» та «дифузійного» характеру. Необхідно відзначити, що на південному сході Європи, територіально порівняно близько до ФРН, зберігаються ентропійно «заморожені» конфлікти як постійна загроза військового протистояння: у Молдові – проблема Придністров'я; у Грузії – проблема Південної Осетії та Абхазії; між Азербайджаном і Вірменією – проблема Нагірного Карабаху.

При цьому додали соціальної напруги до світової безпекової ситуації геостратегічні плани США вийти з договору про ракети середньої і малої діяльності. На тлі розмов про вихід США з цього договору в трас-медіа все частіше зустрічаються такі терміни як «гонка озброєнь» і «ядерне стримування», що нагадує ситуацію 80-х років минулого століття. Водночас, зокрема у вищих військово-політичних колах Німеччини відмічають деяку надуманість подібних аналогій. Це аргументується тим, що світ стає асиметричним і один одному протистоять не просто два передбачуваних військово-політичні блоки з різними силами, оскільки грань між ядерною та конвенційною зброєю стирається. Тому потрібно змінювати підходи як до контролю за різними видами озброєнь, так і до процесу роззброєння. В якості перших кроків пропонується:

– прагматичний обмін даними між США, Китаєм, Росією і Європою. Що є спільною оцінкою ризиків, які несуть світу нові види озброєння;

– повний контроль над ракетами балістичного і крилатого характеру;

– досягнення домовленості з Китаєм про більшу прозорість його ракетної програми, що певною мірою викликає занепокоєння у США.

Адже Україна не може залишитися осторонь таких світових безпекових процесів і лише мудра спільна політика із провідним світовими державами сприяє міжнародній злагоді та миру.

Контрольні запитання:

1. У чому полягає необхідність цивільного контролю над відомчими державними структурами?

2. Що означає «захист критичної інфраструктури»?

3. Надати оцінку світовій безпековій ситуації в міжвідомчих структурах.

Теми рефератів:

1. Критична інфраструктура в Україні: стратегія розвитку

2. Цивільний контроль у міжвідомчому партнерстві

3. Міжнародний сектор безпеки у міжвідомчому партнерстві